

RELACIONS DE DEPENDÈNCIA NORD-SUD

ELS VESTIGIS DEL COLONIALISME

Càndica Vives / Daniel Salom

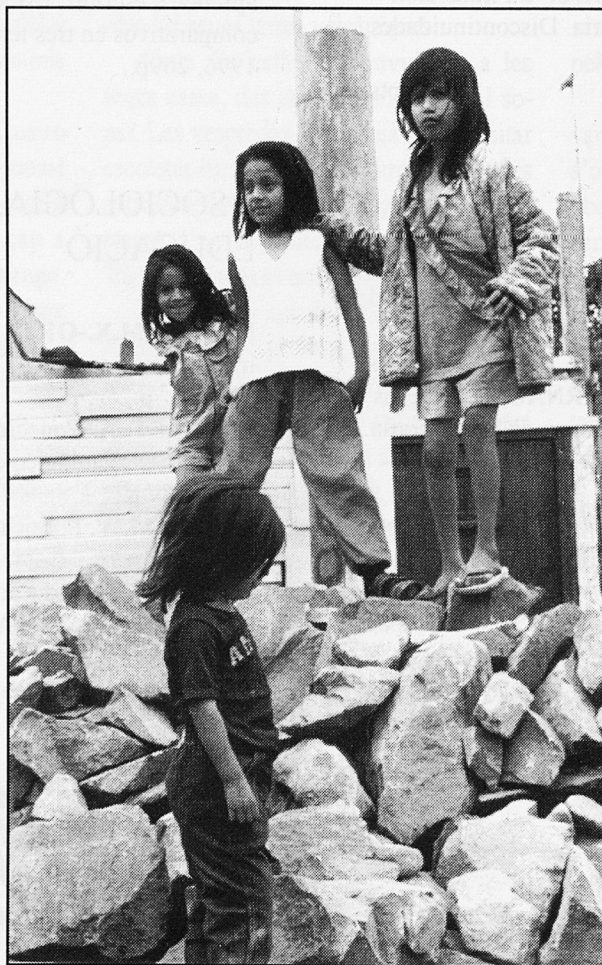
A Lima, la capital de Perú, hi ha més de dos milions de persones que viuen amuntagades en assentaments humans que moltes vegades no disposen d'aigua, d'electricitat o de servei de recollida de fems. Els seus habitants treballen entre deu i dotze hores cada dia, no per a fer-se rics, sinó per a guanyar els *soles* necessaris per sobreviure.

Molts dels privilegiats habitants d'Occident ni tan sols coneixen la seva existència. L'egocentrisme que caracteritza el món que en diem desenvolupat, no ens permet veure el que passa més enllà de les fronteres d'Europa i EUA.

Les dures condicions de vida dels nins de les favelas brasileres, dels habitants dels *bateyes* de la República Dominicana o de les dones que treballen en les fàbriques de teixits de Bangladesh ens semblen llunyanes. Els mitjans de comunicació (o d'incomunicació?) no parlen d'aquestes realitats i molt menys de les causes que creen les grans desigualtats entre el Nord i el Sud.

La situació de pobresa en què viu la major part dels habitants del món es presenta sovint com una desgràcia, fruit de la casualitat i

davant la qual no hi ha solucions possibles. Qualsevol intent de canviar el present és taxat d'utòpic i rebutjat immediatament.

Jugant entre les pedres

Els corrents ideològics i els valors difosos a través de l'ensenyament i els mitjans de comunicació convencionals sovint s'encarreguen d'alimnetar la ceguera del món.

Per què hi ha un Tercer Món?

Els teòrics liberals creien que el problema dels països subdesenvolupats era que estaven endarrerits, perquè els seus habitants no havien estat prou espavil·lats per utilitzar bé els eus recursos naturals. Aquestes teories ja fa temps que han estat qüestionades.

Les teories més recents creuen que la situació de pobresa que viuen la majoria de països de l'hemisferi Sud es deu a les relacions de dependència que s'establiren a Amèrica Llatina a partir del segle XV i a la major part d'Àfrica i Àsia a partir del segle XIX. Aquestes relacions impediren i segueixen impeding el desenvolupament del Sud, mentre que proporcionen al Nord les matèries primeres i els mercats que li permeten mantenir una alts nivells de vida.

Les conseqüències del colonialisme

Els països del Tercer Món encara pateixen els efectes del colonialisme. El monocultiu introduït pels europeus ha deixat indefensos els habitants de molts països. Els colonitzadors fomentaren el cultiu d'una sèrie de productes, sovint no bàsics per a l'alimnetació de la població. Aquesta circumstància va provocar que s'abandonàs l'agricultura tradicional que permetia la subsistència dels habitants del Sud. I, per altra banda, els ha fet totalment dependents de les fluctuacions dels preus de les exportacions d'aquests productes.

Una altra de les conseqüències del colonialisme són els conflictes interètnics que persisteixen actualment.

Les crues imatges sobre la problemàtica entre *tutsis i hutus* que aquests dies es poden veure a través de les pantalles de televisió tenen les seves arrels en les fronteres fixades durant la colonització. Unes fronteres que obligaren a conviure sota un mateix govern a ètnies amb una història i una cultura totalment diferents.

Els privilegis que oferiren els colons a unes determinades ètnies per aconseguir el seu suport agreujaren encara més els conflictes. D'aquesta manera els europeus fomentaren i, en alguns casos, crearen els odis i les lluites interètniques.

Relacions comercials

Tanmateix el Sud no pateix només les conseqüències de l'explotació que sofrí anys enrera. Les relacions internacionals actuals segueixen sent totalment injustes. Els països del Tercer Món exporten sobretot matèries primeres que cada cop es venen a preus més baixos, mentre importen productes manufacturats que són cada cop més cars. Això forçosament ha de portar a la ruïna del Sud.

Cada any es roben al Sud quantitats molt importants de diners a través d'aquests intercanvis comercials totalment injusts.

El paper de les multinacionals

Les multinacionals són les grans protagonistes d'aquesta explotació. Aquestes empreses instal·len les seves filials a Àsia, Àfrica o Amèrica Llatina perquè en aquests països hi troben tots els avantatges. Tenen ben aprop les matèries primeres que aconsegueixen a preus molt baixos. La mà d'obra és molt més barata que a Occident sobretot quan aprofiten el treball infantil i femení. A més en aquests estats no existeix sovint una legislació que obligui les empreses a pagar pels d'anys ecològics que produeixen.

Aquestes condicions permeten a les multinacionals incrementar considerablement els seus beneficis. Uns beneficis que

llavors no es queden al país, sinó que retornen als propietaris del Nord.

El deute extern

Les relacions de dependència Nord-Sud a nivell financer és un llast que arrastren els països pobres. La història del deute comença als anys seixanta quan els països occidentals per pal·liar el seu sentiment de culpa, després de la colonització, decideixen concedir als països que acaben d'aconseguir la seva independència una sèrie de crèdits tous (amb unes condicions molt favorables). Els diners teòricament havien de

El Sud no necessita ajuda

Resulta hipòcrita que el Nord parli "d'ajudar el Tercer Món", quan l'únic que necessita el Sud és que se'l deixi d'explotar. De què serveix destinar ajudes econòmiques als habitants del Tercer Món quan cada dia els estem robant mitjançant els intercanvis comercials?

Només un canvi en les relacions econòmiques internacionals podria canviar les vides dels pobladors de l'hemisferi Sud. Vist d'aquesta manera pot semblar que no hi ha res a fer i que tot depèn dels grans poders polítics i sobretot econòmics. Però

La grandesa de les multinacionals

dedicar-se a la inversió necessària per a reestructurar l'economia del país benefactor, però a la pràctica serviren per a omplir les butxaques dels dictadors que governaven aquests estats.

Mentrestant, el Sud ja estava immers en la dinàmica dels préstecs i els seus interessos. Els pròxims crèdits que es veren obligats a demanar ja no varen ser tous i, des de llavors el deute extern ha anat creixent sense aturar-se.

cal no oblidar que els moviments socials al llarg de la història sempre han estat els protagonistes dels canvis i han hagut d'enfrontar-se als poders establerts.

Un canvi en la mentalitat i en els hàbits consumistes dels habitants del Nord podria crear greus problemes a les multinacionals i obligar-les a modificar el seu sistema de funcionament. El sistema educatiu i els mitjans de comunicació són eines claus que poden impulsar o retardar aquest canvi.

aquí primero tienes que encontrar alguna manera de ganar soles para poder comer”.

La Conquesta espiritual

Després de la conquesta militar dels espanyols, l'any 1492, els missioners foren els encarregats de dur a terme la conquesta espiritual dels indis. El Déu propi dels indis era el Inti (Sol), el qual també representaven amb la imatge d'una serp. Els espanyols els ensenyaren que la serp era la representació del diable, i els imposaren un concepte estrany d'una Santíssima Trinitat, que mai arribaren a comprendre. Els canviaren les seves estatuetses d'or (metall que tenien en abundància) amb les quals representaven els seus déus, per figures cristianes de fusta, que amb paraules d'un natiu no convertit: *“duraven poc perquè es podrien”.*

La colonització religiosa acabà amb la vida social, la vida política, la vida econòmica i amb la VIDA de molts d'indis.

Encara avui en dia es duu a terme amb èxit la conversió al cristianisme, les creus cristianes estan presents a quasi bé tots els assentaments humans, i pràcticament tots els conductors porten algun Sant Crist vora el volant del seu *carro*. Al mateix temps, els guies dels museus dels palaus Incas intenten que els visitants s'imaginin la bellesa que devien tenir els murs forrats d'or... *“antes que los españoles nos robaran todo el Oro”.*

Espècie animal en perill d'extinció

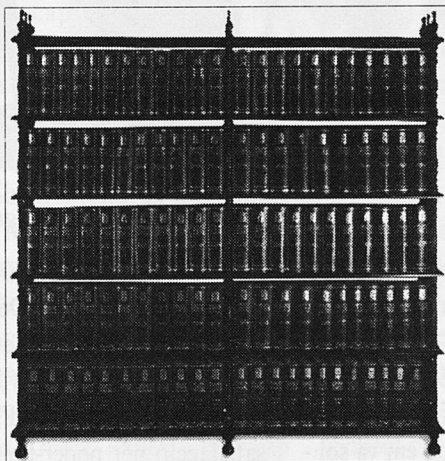
Està molt valorat per alguns turistes occidentals que viatgen a Perú comprar, per exemple, *charangos* (instruments musicals), fets amb closca de *quirquinho*, una

espècie d'armadillo, però més petit. Aquesta demanda fa que molts de *luthiers* d'instruments paguin caçadors per matar a aquests animals i aconseguir així la preciada closca. El comprador de l'instrument tindrà un objecte de decoració típic de Perú, mentre que el país va perdent ràpidament un dels animals autòctons i característics de la seva fauna. Això només és un exemple de com el consumisme europeu pot ésser cruel no només per a la vida de les persones dels països del Tercer Món, sinó també amb els animals, i amb aquests la demostració de superioritat de poder sempre és més descarada. □

ATENCIÓ!

A la fi es troba al seu abast la
GRAN ENCICLOPEDIA ESPASA
de la llengua CASTELLANA
de 112 volums.

Inclou
MOBLE LLIBRERIA

Cridi-ns a
ESPASA CALPE
24 89 37
FESTIUS INCLOSOS